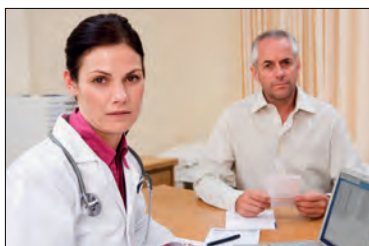

Overser bekymringer

En mannlig pasient kommer til en indremedisiner med sine pusteproblemer. Han er urolig og bekymret. Mens legen, halvveis med ryggen til, leser journalen, forteller pasienten stille om konas bortgang og at pusteproblemene kom på den tiden. Det er nå tre år siden han ble enkemann. Legen ser på mannen, og oppfølgingsspørsmålet er:

– Røyker du?

Scenarioet er fra virkeligheten, og er ikke unikt. Hendelser som dette, og mange tilsvarende, ble observert da en doktorgradsstipendiat fra Universitetet i Tromsø skulle synliggjøre hvordan legene håndterer moralske verdier.

Avhandlingen viser at leger ikke fokuserer på pasientenes personlige bekymringer, skriver forskning.no.

– Mange pasienter prøver å si noe om hvordan de har det personlig, og det overrasket meg å se hvor systematisk disse temaene ble avvist av legen, sier lege og stipendiat Kari Agledahl.

Hun mener leger i stor grad overser den personlige delen av pasientenes kommunikasjon.

– Pasientenes personlige bekymringer blir systematisk oversett av legene. For å bruke sin biomedisinske kunnskap om anatomi og organfunksjoner til å hjelpe pasientene, forholder de seg ofte til pasientene som objekter.

– For pasienter innebærer det et moralsk overtramp å bli avvist og behandlet som objekt, og det kan oppleves som svært ubehagelig for dem, fortsetter Agledahl.

Doktorgraden hennes bygger på omfattende datamateriale hentet fra to kvalitative studier; en med observasjoner og intervju med 17 leger fra allmennpraksis og sykehus, og en med observasjon av 101 videoopptak av

lege-pasient-konsultasjoner på sykehus.

– Jeg ønsker ikke å kritisere legene. Det er noen umulige idealer de har å leve opp til, og de ønsker oppriktig å hjelpe pasientene sine. De er både høflige og vennlige, men de bryr seg ikke om hva pasientene egentlig forteller.

– Alt de er interessert i er det medisinske, sier Agledahl, som også har funnet at legene har denne upersonlige pasienttilnærmingen uavhengig av alder og kjønn.

Reduserer feilbehandling

Har du noen gang kommet hjem fra sykehuset med en gjenglemt saks i magen? Dette skyldes sannsynligvis at kirurgen hadde klokkeetro på en perfekt hukommelse, skriver På Høyden.

Uheldige hendelser rammer mange pasienter på norske sykehus. Tidligere studier viser at dette sjelden skyldes faglig inkompetanse. I stor grad handler det om en overdreven tro på hukommelsen. Ny forskning fra UiB viser at sjekklister kan redusere faren for feilbehandling. – Studien viste at sjekklister er et billig, effektivt og anvendelig verktøy for å redusere uønskede hendelser og dødsfall på sykehus, sier anestesilege Øyvind Thomassen i Norsk luftambulansesom snart disputerer ved Institutt for kirurgiske fag, UiB. Som del av sitt doktorgradsarbeid utviklet og innførte Thomassen en 26-punkts sjekkliste som

ble anvendt før pasienter ble lagt i narkose før operasjon. Det er snakk om samme type punktlistesom piloter bruker før avgang. Sjekklisten ble brukt på 500 pasienter ved Haukeland universitetssykehus. Leger og sykepleiere ble intervjuet i etterkant. Thomassens forskning viste at antallet ganger der narkoseteamet ved Haukeland universitetssykehus ikke var optimalt forberedt sank fra 30 til 10 prosent dersom helsepersonellet brukte sjekklister før behandling.

Som del av sitt doktorgradsarbeid besøkte Thomassen blant annet et kjernekraftverk, Forsvarets spesialkommando, og oljebransjen. Dette er høyrisikovirksomheter som daglig bruker sjekklister. Han fant flere likhetstrekk i sikkerhetstenkningen i helsevesenet og fikk mange tips til hvordan man kan forbedre sjekklistene i helsevesenet.

– Listene bør utvikles av de som arbeider på gulvet og ikke komme fra ledelsen. Her har helsevesenet mye å lære, sier Thomassen. For at listene skal bli brukt og ikke gå utover dyrebare tid, bør de også være så korte som mulig.

– Det er viktig å ha korte lister og bestemme seg på forhånd hvilke punkter som skal være med.

Thomassens sjekklister tar 90 sekunder å bruke. Dette viser at det er mulig å innføre effektive sjekklister i helsevesenet.

Mye grunnforskning

Norske universitetsforskere skiller seg klart ut ved at de bruker langt mer tid på grunnforskning enn det som er gjennomsnittet for deres kolleger i 13 andre land, skriver Dagens Næringsliv. Dette kommer frem i en fersk rapport fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NI-FU).

45 prosent av de norske forskerne oppga at deres forskning i 2008 i høy grad var grunnforskning eller teoretisk forskning, mens gjennomsnittet for de andre landene var 30 prosent. Norske universitetsforskere jobber dessuten mindre med prosjekter som «skal bidra til et bedre samfunn» enn forskerkolle-

ger i andre land, og også i mindre grad med teknologioverføring og kommersialisering. Teknologifagene skiller seg imidlertid ut, ved å oppgi litt mindre andel grunnforskning, og noe sterkere orientering mot kommersialisering.

Grunnforskning skiller seg fra såkalt anvendt forskning ved at målet er å oppnå ny viten uten at det er definert hva resultatene skal brukes til eller om de har en umiddelbar nytteverdi for samfunnet. Landene foruten Norge som deltok i NIFU-undersøkelsen var blant andre Italia, USA, Tyskland, Brasil, Finland, Storbritannia og Kina.

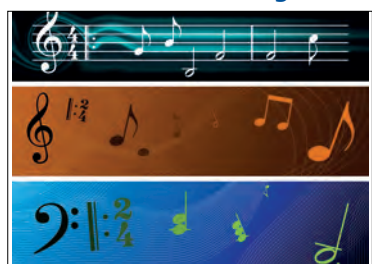
Akryl i ganen

Akryl i ganen endrer talen, skriver det danske Tandlægebladet og spør hvordan man kan hjelpe en pasient som klager over at den nye protesen gjør det vanskelig å uttale for eksempel bokstaven S.

I følge en ny undersøkelse som er publisert i Archives of Oral Biology er det fornuftigste rådet tålmodighet. Det er etter all sannsynlighet snakk om et forbigående problem.

I den amerikanske undersøkelsen utstyrte forskerne 12 personer med akrylgane. Deretter gjennomgikk forsøkspersonene løpende akustiske undersøkelser. Det viste seg at akrylganen faktisk endret talen. Endringen var heldigvis midlertidig og etter to uker var det skjedd en adaptasjon. Forskerne mener at adaptasjonen er mediert av både sensoriske og auditive feedbacks.

Musikk reduserer angst

Kreftpasienter kan ha utbytte av musikkterapi og av å lytte til musikk. En ny systematisk gjennomgang fra Cochrane viser at bruk av musikk kan redusere angst hos kreftpasienter og også ha positiv effekt på humør, smerte og livskvalitet.

Musikk og musikkterapi brukes i mange kliniske sammenhenger. Behandlingsmåtene varierer fra at

pasienter lytter til forhåndsinnspilt musikk, til at musikkterapeuter engasjerer pasientene i ulike musikkopplevelser for å bedre det psykiske og fysiske velværet.

Forskerne har undersøkt resultatene av 30 forsøk, der til sammen 1 891 pasienter har vært involvert. 13 av forsøkene var med musikkterapeuter, mens 17 forsøk innebar at pasientene lyttet til musikk.

Universiteter mot konkurs

Italienske universiteter ligger nede med brukket rygg, og en rekke tradisjonsrike institusjoner kan gå konkurs i kjølvannet av finanskrisen. Professorer legger skylden på Silvio Berlusconi, skriver universitetsavisen På Høyden. Siden Silvio Berlusconi først ble statsminister i Italia i 1994, har det vært tøffe tak for de statlige universitetene og deres ansatte. Med finanskrisen på toppen ligger 25 italienske universiteter an til å gå konkurs, ifølge en fersk rapport fra European University Association (EUA).

For mens norske og franske universiteter har nytt godt av statlige stimuleringspakker i kjølvannet av finanskrisen, har høyere utdanning i Italia fått de offentlige bevilgningene redusert med 20 prosent siden 2008. Bare Hellas har latt det gå verre utover sine høyere utdanningsinstitusjoner. Krisekuttene kommer på toppen av en årelang sulteføring av sektoren under både Berlusconis regime og regjeringene som har styrt innimellom, ifølge professorer som uttaler seg til På Høyden: – Det er vanskelig for de offentlige skolene, helt fra grunnskolen og opp til de høyere utdanningsinstitusjonene. De får ikke nok ressurser, lønningene er lave og respekten for lærerne er helt borte. Hele utdannings-systemet er i krise. I tillegg til at de offentlige bevilgningene har gått dramatisk ned siden 2008, må universitetene samtidig redusere takstene på skolepenger. En særitaliensk lov sier

nemlig at skolepenger ikke kan overstige 20 prosent av den offentlige finansieringen. Situasjonen har ført til hjerneflukt fra Italia. Det er nesten helt umulig å finne en relevant jobb etter postdoc.

– Vi mener det har vært et prosjekt for Berlusconi å ødelegge de offentlige universitetene til fordel for private skoler. Universitetene har vært et generelt mål, sier en professor.

Foreløpig er det ingen universiteter som har måttet stenge dørene. Men dersom politikken fortsetter som i dag, vil det ikke være hverken forskere eller administrative igjen til å holde driften gående særlig lenge. Ifølge den europeiske utdanningsorganisasjonen EUA er det nå full stopp i ansettelser ved de statlige universitetene. Men også før finanskrisen ble det ansatt færre enn dem som sluttet.

På nett

Nytt Helsedirektoratet.no

Helsedirektoratet fikk flunkende nyoppusset nettsted den 15. desember 2011. Fra nå av er målgruppen først og fremst alle som jobber med helse og omsorg. Publikumsinformasjonen er flyttet til helsenorge.no, den offisielle helseportalen, som ble lansert i juni 2011.

Det betyr at sidene er ryddige, oversiktlige, delikate og mye enklere å finne fram i.

Gikk du glipp av Healthworld-konferansen?

Gikk du glipp av Healthworld-konferansen som ble arrangert 17. november 2011, kan du fremdeles få med deg alle presentasjonene på nett.

Trettien spesialister på temaet IT og helse fra inn- og utland holdt presentasjoner. Foredragsholdere kom fra regjeringen, helseforetakene samt IT-planleggere og helseforetak i Skandinavia og Europa. Temaene strakk seg fra «Personlig Journal som del av sydkomsforebygging i Helsinki kommune» og «Florence Nigthingale goes 2.0» til «Kan innovasjon redde samhandlingsreformen?».

Hele konferansen ble filmet, og ligger ute på adressen <http://admin.idg.no/Healthworld2011>.